

Marhahús

Világ- és európai piaci tendenciák

Az USDA (2016c) szerint a marhahús globális termelése 60,5 millió tonna volt 2016-ban, 1 százalékkal több az előző évinél. A nagy termelő országok közül az Egyesült Államokban 5,3 százalékkal, Kínában 3 százalékkal, Indiában 3,7 százalékkal, Mexikóban 1,6 százalékkal, Pakisztánban 2,3 százalékkal, Törökországban pedig 11,5 százalékkal nőtt a kibocsátás. Brazília marhahústermelése 1,5 százalékkal, Argentínáé 4,4 százalékkal, Ausztráliáé 18,5 százalékkal, Oroszorszáé 1,1 százalékkal volt kisebb 2016-ban, mint egy évvel korábban. Az Amerikai Egyesült Államokban az állatállomány bővülése miatt nőtt a vágómarha kínálata, így több vágóállat került a vágóhidakra, ami növelte a marhahús-kibocsátást. Brazíliában 9,3 millió tonnára mérséklődött a marhahústermelés 2016-ban. A belső piacon a magasabb árak miatt csökkent a marhahús iránti kereslet, ezért a fogyasztók az alacsonyabb árkategóriájú húsokból többet fogyasztottak. Az EC (2016b, c) szerint az unió marha- és borjúhústermelése 2,6 százalékkal 7,9 millió tonnára emelkedett 2016-ban az előző évihez viszonyítva. A növekedés főként a tejhasznú állomány nőivarú egyedek selejtezéséből és a hizlalt bikaborjak vágásából származott, amit az alacsony tejárral és a tejtermelési rendszer átalakításával magyaráznak a szakértők. A közösség régi tagállamaiban kisebb mértékű, 2 százalékos volt a kibocsátás emelkedése, míg az új tagállamokban 7,3 százalékos.

A világ marha- és borjúhús-kereskedelme hasonlóan alakult 2016-ban, mint 2015-ben, a globális export 1 százalékkal mérséklődött az előző évihez képest. A két legnagyobb marhahúsexportőr közül Brazília kivitele 8,5 százalékkal 1,85 millió tonnára, Indiáé pedig 2,4 százalékkal ugyancsak 1,85 millió tonnára emelkedett. India a megtermelt marhahús csaknem felét exportálta, a gyengébb minőségű, nagy mennyiségben rendelkezésre álló marhahúst alacsonyabb áron értékesítette a közel-keleti, a délkelet-ázsiai és a dél-afrikai országokba, ugyanakkor a minőségi marhahúst igénylő piacokon nem szerzett részesedést. Brazília 2016-ban folyamatosan kereste az új piacok felé nyitás lehetőségét, ennek hatására bővült a marhahúskivitele. Az USA marhahúsexportja 1,12 millió tonna volt 2016-ban, 9 százalékkal túl a 2015. évi volument (USDA, 2016c). Az unió marhahúskivitele csaknem 10 százalékkal 227 ezer tonnára emelkedett. A célpiacok ártrendeződése a meghosszabbított oroszországi importtilalom miatt és az erős nemzetközi kereslet hatására tovább folytatódott. Élő szarvasmarha és

marhahús legnagyobb mennyiségben Törökországba, Hongkongba és Libanonba került (EC, 2016b).

A globális marhahúsimport egy év alatt nem változott jelentősen, 7,7 millió tonna körül alakult 2016-ban. Az USA behozatala a termelés bővülése miatt 10 százalékkal 1,4 millió tonnára csökkent. Főként Ausztráliából, Kanadából és Új-Zélandról érkeztek szállítmányok az Egyesült Államokba. Oroszország marhahúsimportja – a korábbi évek tendenciáját követve – a csökkenő termelés és belső fogyasztás mellett 5,8 százalékkal mérséklődött. A közösség az egy évvel korábbinál 3 százalékkal több marhahúst importált 2016-ban. A marhahús több mint kétharmada Brazíliából, Uruguayból és Argentínából származott, mindhárom ország növelte a beszállított mennyiséget az Európai Unióba.

Az USDA (2016c) szerint a marhahús globális termelése 1,4 százalékkal 61,3 millió tonnára emelkedhet 2017-ben. Az USA kibocsátása 11,8 millió tonna körül várható, ami 3,7 százalékos bővülést jelentene a 2016. évihez képest. A kibocsátás növekedését valószínűsítik Brazíliában (+2 százalék), Kínában (+0,7 százalék), Indiában (+2,3 százalék) és Argentínában (+3,8 százalék). Brazíliában 9,5 millió tonna, Kínában 6,95 millió tonna, Indiában 4,35 millió tonna és Argentínában 2,7 millió tonna körül várható a marhahús-kibocsátás 2017-ben, ugyanakkor Ausztráliában 2,9 százalékkal 2,01 millió tonnára, Oroszországban pedig 1,9 százalékkal 1,3 millió tonnára mérséklődhet a marhahústermelés.

Az USDA (2016c) 9,7 millió tonnára teszi a világ marhahúsexportját 2017-re, ami 2,7 százalékkal lenne nagyobb a 2016-ban nemzetközi kereskedelembe került mennyiségnél. Brazília marhahúskivitele elérheti az 1,95 millió tonnát (+5,4 százalék), ezzel 2013 után ismét a világ legnagyobb marhahúsexportőrévé válhat, megelőzve Indiát. A nemzetközi piacon javulhat a dél-amerikai ország versenyképessége az intenzív marketingnek köszönhetően. India 1,9 millió tonna marhahúst értékesíthet a külpiacokon 2017-ben, ez 4 százalékkal lenne nagyobb volumen, mint a 2016. évi. Ausztrália kivitele 4,3 százalékkal 1,33 millió tonnára eshet. Az USA a 2016. évinél 6,5 százalékkal több, azaz 1,2 millió tonna marhahúst szállíthat a külpiacokra 2017-ben. Az előrejelzés szerint a globális marhahúsimport 7,7 millió tonna fölé emelkedhet 2017-ben, ez 1,3 százalékos növekedést jelentene az előző évihez viszonyítva. Az USA várhatóan 1,22 millió tonna (–11 százalék), Kína 950 ezer tonna (+15 százalék) marhahúst importál 2017-ben. Kínában a termelés kismértékű emelkedéséhez a marhahús iránti

erős belpiaci kereslet társul. Japán beszállítása előreláthatóan 2 százalékkal emelkedik, ugyanakkor a belső fogyasztás nem változik számottevően. Oroszország és Hongkong importja nem módosul jelentősen, míg Dél-Korea 2 százalékkal növelheti marhahús-behozatalát.

Az EC (2016c) szerint az unió marhahústermelése 7,91 millió tonna körül várható 2017-ben. A marhahús-import 318 ezer tonna (+3 százalék) lehet, ugyanakkor a belső fogyasztás stagnálhat. A marhahúsexport 227 ezerről 232 ezer tonnára bővíthet. A közösségben a marhahús egy főre jutó fogyasztása előreláthatóan 10,9 kilogramm lesz 2017-ben.

Magyarországi piaci tendenciák

Kínálat

Magyarországon 2011 óta folyamatosan gyarapodik a szarvasmarha-állomány. A KSH adatai szerint 2016. december 1-jén 838 ezer szarvasmarhát számláltak az országban, az állomány egy év alatt 2,1 százalékkal bővült. A szarvasmarha-állomány 60,4 százalékát a gazdasági szervezetek, 39,6 százalékát az egyéni gazdaságok tartották, ez az arány nem változott lényegesen a 2015. évihez képest. A húshasznú tehénállomány 17,1 százalékkal 137 ezer egyedre nőtt, ugyanakkor a kettős hasznosítású állomány 19 százalékkal 34 ezerre csökkent.

Az élőmarha-import 8 százalékkal csökkent, míg a marhahúsimport 6 százalékkal emelkedett 2016-ban az előző évihez képest (7. melléklet). Az élő szarvasmarha több mint fele Hollandiából, Németországból, Romániából és Csehországból származott, míg a marhahús 44 százalékát Ausztriából, 15 százalékát Hollandiából, 14 százalékát Lengyelországból és 8 százalékát Németországból importáltuk.

Bel- és külpiazi értékesítés

A tejtermelési rendszer átalakítása és az alacsony tejár miatt több vágómarha (főként tejhasznú tehén és üsző) került a vágóhidakra: az AKI vágási statisztikája szerint a szarvasmarha vágása élősúlyban kifejezve 7,5 százalékkal nőtt 2016-ban az előző évihez képest. Az összes vágás 64,4 százalékát adó tehének vágása 9,3 százalékkal, az üszőké 8,4 százalékkal, míg a bikáké 2,2 százalékkal emelkedett.

A Magyarországon nevelt szarvasmarhák jelentős része továbbra is élve került a nemzetközi piacra. Az élőmarha-export 14 százalékkal nőtt (7. melléklet), a legtöbb szarvasmarhát Törökországba szállítottuk,

ahova csaknem a kétszeresére emelkedett a kivitel. A második legnagyobb piac Ausztria volt, ahol 6 százalékkal nőtt a hazánkból vásárolt szarvasmarhák mennyisége. Magyarország marhahúsexportja 10 százalékkal emelkedett a vizsgált időszakban. Az összes marhahús kétharmadát Hollandiában és Ausztriában értékesítettük. Magyarország élőszarvasmarha-külkereskedelmi egyenlege pozitív volt 2016-ban és javult a 2015. évihez képest, míg a marhahús külkereskedelmi egyenlege negatív volt és 1 százalékponttal romlott.

A piaci árak tendenciája

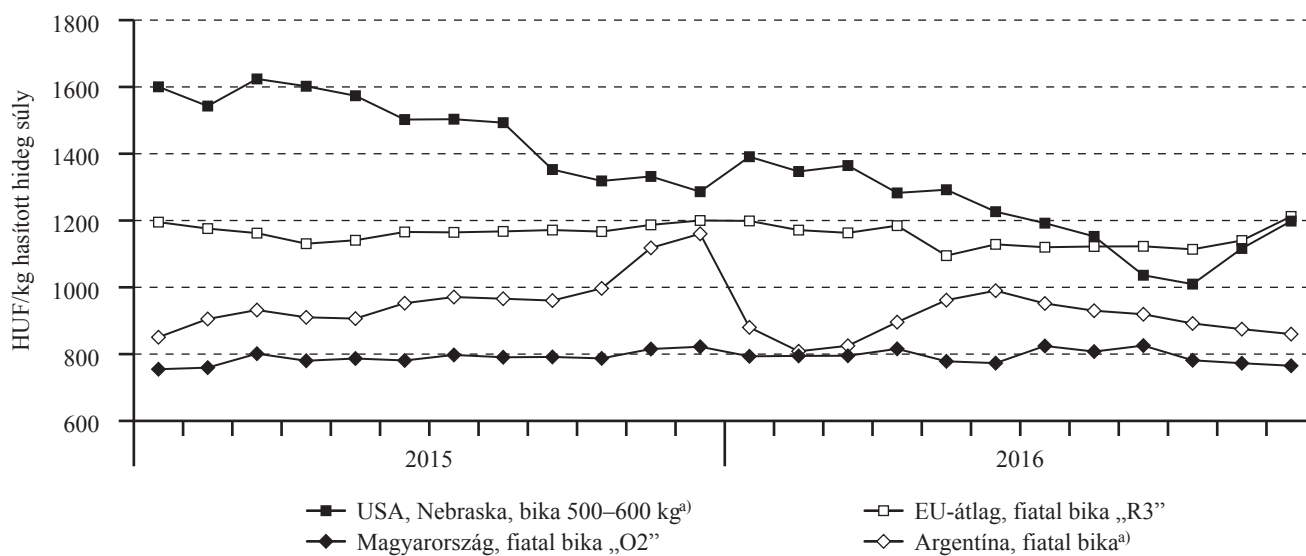
A termelés és a kereskedelem szempontjából meghatározó országok közül az USA-ban a bika ára dollárban kifejezve 4 százalékkal volt alacsonyabb 2016-ban, mint egy évvel korábban, ez forintban 5 százalékos csökkenést jelentett (20. ábra). Az árak mérséklődését a belpiaci kínálat bővülése okozta. Argentínában a marhahús iránti élénk nemzetközi kereslet és az állománybővítés okozta alacsonyabb kínálat miatt 47 százalékkal emelkedett a bika ára 2016-ban. A világ vezető marhahúsexportőr országában, Brazíliában az erős külpiazi kereslet hatására a szarvasmarha ára 5 százalékkal haladta meg 2016-ban az egy évvel korábbi átlagát.

Az EU-ban a fiatal bika „R3” kereskedelmi osztály vágóhídi belépési ára 3,69 euró/kilogramm hasított hideg súly volt 2016-ban, 2,3 százalékkal csökkent az előző évi átlagárhoz képest. A tehén „O3” ára (21. ábra) 7 százalékkal 2,71 euró/kilogramorra, az üsző „R3” ára 4,2 százalékkal 3,8 euró/kilogramorra mérséklődött egy év alatt.

Magyarországon a vágómarha termelői ára 8 százalékkal csökkent 2016-ban az előző évi átlagárhoz képest. A termékpálya további fázisaiban változatosan alakultak az árak. A csontos marhahús, frissen, félben termék ára 2,6 százalékkal mérséklődött, míg a csontos marhahús, frissen, negyedben, eleje termék ára 7,8 százalékkal, a csontos marhahús, frissen, negyedben, hátulja terméké pedig 9,8 százalékkal volt magasabb 2016-ban, mint egy évvel korábban (9. melléklet). A KSH adatai szerint a marharostélyos fogyasztói ára csaknem 2 százalékkal emelkedett 2016-ban a 2015. évihez viszonyítva.

Az EC (2016b) a marhahús világpiaci árának emelkedését valószínűsíti az Európai Unióban és Brazíliában is 2017-re, míg az Egyesült Államokban csökkenés várható.

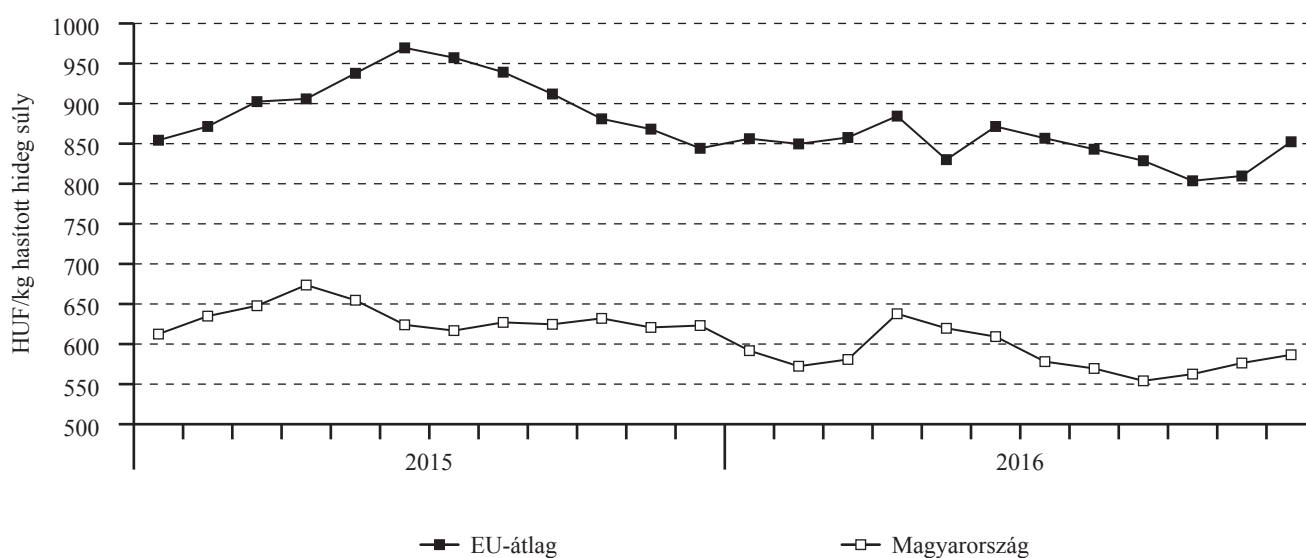
20. ábra: A marhahús világpiaci ára (2015–2016)

^{a)} Átszámítási tényező élő súlyról hasított súlyra 0,63.

Forrás: Európai Bizottság, USDA, MINAGRI, AKI PÁIR

21. ábra: A vágótehén „O3” vágóhídi belépési ára (2015–2016)

Forrás: Európai Bizottság, AKI PÁIR